

ΤΠΕ και Νεοελληνική Γλώσσα: σενάριο διδασκαλίας με αξιοποίηση του διαφημιστικού λόγου

Δρ Ι. Αμπελάς

Πρότυπο Πειραματικό Λύκειο Ευαγγελικής Σχολής Σμύρνης
ambelas@sch.gr

Περίληψη

Η διδακτική πρόταση που ακολουθεί, επιδιώκει τη δημιουργική ένταξη των ΤΠΕ στη διδασκαλία του μαθήματος της Νεοελληνικής Γλώσσας ώστε να δοθεί η ευκαιρία στους μαθητές μέσα από συνεργατικές προσεγγίσεις και με τη βοήθεια ανοιχτών εκπαιδευτικών λογισμικών να παρέμβουν, να τροποποιήσουν, να ανταλλάξουν απόψεις και να δημιουργήσουν. Πρόκειται για σενάριο διδασκαλίας που λειτουργεί ανακεφαλαιωτικά στο πλαίσιο του νέου αναλυτικού προγράμματος της Α΄ Λυκείου αξιοποιώντας τον διαφημιστικό λόγο προκειμένου οι μαθητές να κατανοήσουν και να εφαρμόσουν όσα έχουν διδαχθεί σε προηγούμενες ενότητες που σχετίζονται με τις κοινωνικές και γεωγραφικές γλωσσικές ποικιλίες, την αιτιολόγηση, τη δηλωτική και συνυποδηλωτική λειτουργία του λόγου. Η υλοποίηση της συγκεκριμένης πρότασης απαιτεί περίπου 8 διδακτικές ώρες.

Λέξεις κλειδιά: Α΄ Λυκείου, Νεοελληνική Γλώσσα, ΤΠΕ, σενάριο μαθήματος, διαφήμιση

1. Εισαγωγή

Αναγνωρίζεται σχεδόν από όλους ότι οι κοινωνικές, οικονομικές, πολιτισμικές συνθήκες του 21^{ου} αιώνα στις δυτικές – και όχι μόνο – κοινωνίες επιτάσσουν ολοένα και περισσότερο οι άνθρωποι να διαθέτουν ικανότητες λειτουργικού, κριτικού και ψηφιακού γραμματισμού. Η κυρίαρχη θέση των ΜΜΕ και των Νέων Τεχνολογιών στην καθημερινότητα του σύγχρονου ανθρώπου, και ιδιαίτερα του νέου, ανατρέπουν κοινωνικά και πολιτισμικά δεδομένα δεκαετιών. Ο υπολογιστής, πλέον, αντιμετωπίζεται ως μέσο που αλλάζει κατά τρόπο θεαματικό το τοπίο της επικοινωνίας, δημιουργώντας τις προϋποθέσεις νέων κυρίως κειμενικών και επικοινωνιακών δεδομένων. Έτσι, η επικοινωνιακή και γλωσσική επάρκεια του μαθητή αναδεικνύεται σε πρώτη και αναγκαία ανάγκη, αφού αυτή κυρίως θα του επιτρέψει να λειτουργήσει αποτελεσματικά σε όλα τα επίπεδα της καθημερινότητας στο μέλλον (Δημητρακοπούλου, 2002). Κατά συνέπεια, κάθε προσπάθεια που δεν ενσωματώνει τη νέα επικοινωνιακή πραγματικότητα, δεν μπορεί παρά να θεωρηθεί αναχρονιστική, ασυμβίβαστη με τη νέα εξωσχολική επικοινωνιακή πραγματικότητα.

Ειδικότερα, οι μαθητές της Α΄ τάξης του Λυκείου έχοντας ολοκληρώσει την υποχρεωτική εκπαίδευση θεωρούμε ότι διαθέτουν ένα επαρκές επικοινωνιακό επίπεδο (κατανόηση και αξιοποίηση σύνθετων δομών της μητρικής γλώσσας, αναγνώριση και χρήση διαφόρων κειμενικών ειδών). Ωστόσο, με τη φοίτησή τους στο Λύκειο καλούνται όχι μόνο να καλλιεργήσουν έτι περαιτέρω τη γλωσσική τους ικανότητα, αλλά και να κατανοήσουν την καθημερινή πέραν του σχολείου επικοινωνιακή πραγματικότητα κριτικά και αναστοχαστικά. Όπως χαρακτηριστικά επισημαίνεται στο Νέο Αναλυτικό Πρόγραμμα που εφαρμόζεται για την Α΄ Λυκείου από το σχολικό έτος 2011-12 «σκοπός της διδασκαλίας της Νέας Ελληνικής γλώσσας είναι η ενδυνάμωση του γλωσσικού γραμματισμού που έχει αποκτηθεί τα προηγούμενα χρόνια σε μία κατεύθυνση περισσότερο κοινωνιοκεντρική και λιγότερο γλωσσοκεντρική» (ΦΕΚ 1562/27-6-11, τ. Β΄ σ. 21052).

Στο πλαίσιο των παραπάνω διαπιστώσεων και παραμέτρων παρουσιάζεται το συγκεκριμένο σενάριο διδασκαλίας. Συνιστά διδακτική πρόταση, με την οποία θα μπορούσε να οργανωθεί μία ανακεφαλαιωτική διαδικασία με αφορμή τη διδακτική ενότητα που πραγματεύεται τη γλώσσα της διαφήμισης και τον ιδιαίτερο τρόπο πειθούς που αυτή χρησιμοποιεί (βλ. Έκφραση-Έκθεση Α΄ Γενικού Λυκείου (2012), βιβλίο μαθητή, σσ. 83-85) σε συνδυασμό με τα όσα διδάχθηκαν ήδη οι μαθητές για τις γλωσσικές ποικιλίες (σσ. 22-37), την οργάνωση του λόγου και την αιτιολόγηση (σσ. 69-75), καθώς και τις λειτουργίες της γλώσσας: αναφορική και ποιητική (σσ. 44-47). Ο κεντρικός άξονας του σεναρίου βρίσκεται σε πλήρη συμβατότητα με το νέο ΑΠΣ, εφόσον εντάσσεται σύμφωνα με αυτό στη θεματική περιοχή «Γλώσσα, γλωσσική ποικιλότητα και γλωσσική αλλαγή» (ΦΕΚ 1562/27-6-11, τ. Β΄ σ. 21057).

2. Σκοπός και στόχοι του σεναρίου διδασκαλίας

Η εν λόγω διδακτική πρόταση αποσκοπεί κατ' αρχήν στο να κατανοήσουν οι μαθητές τους τρόπους πειθούς μέσα από τη χρήση γλωσσικών ποικιλιών σε διαφορετικά διαφημιστικά σποτ, να σχολιάσουν από κοινού διαφημιστικά πολυτροπικά κείμενα με έμφαση κυρίως στα στερεότυπα που αναπαράγονται, καθώς και να ασκηθούν στην παραγωγή προφορικού, και γραπτού λόγου (συμπλήρωση Φύλλων Εργασίας) αξιοποιώντας εργαλεία που προσφέρουν οι Νέες Τεχνολογίες. Ενώ το ελληνικό σχολείο ταυτίζει σε πολύ μεγάλο βαθμό την καλλιέργεια της επικοινωνίας με την αποκλειστική καλλιέργεια της μονοτροπικής γραπτής έκφρασης κάτω από την πίεση του εξετασιοκεντρικού του προσανατολισμού, η πρόταση αυτή εναρμονίζεται με το νέο επικοινωνιακό τοπίο όπου κυριαρχεί η μίξη πολλών σημειωτικών συστημάτων. Αναμφίβολα, η άσκηση στην κατανόηση και παραγωγή αντίστοιχων κειμένων δεν είναι μία απλή και εύκολη υπόθεση από γλωσσοδιδακτική άποψη, αφού τα πολυτροπικά κείμενα συνιστούν μία λειτουργική συνύπαρξη που επηρεάζει τα συλλειτουργούντα σημειωτικά συστήματα (Χαραλαμπίδης & Χατζησαββίδης,

1997). Γι' αυτό και ως επιμέρους στόχοι (γλωσσικοί – αξιακοί – μαθησιακοί – τεχνολογικοί) προτείνονται μεταξύ άλλων οι εξής:

- Να κατανοήσουν και να ερμηνεύσουν οι μαθητές το γεγονός ότι η γλώσσα δεν είναι ομοιογενής και ότι η ποικιλότητα είναι εγγενές χαρακτηριστικό της γλώσσας.
- Να εξηγήσουν τους λόγους που οδηγούν στη γλωσσική διαφοροποίηση και τη γλωσσική μεταβολή.
- Να κατανοήσουν αφενός ότι τα κείμενα είναι έτσι δομημένα, ώστε να ανταποκρίνονται σε συγκεκριμένες κοινωνικές περιστάσεις, και αφετέρου τον ρόλο που έχει ο διάλογος επικοινωνίας, σε συνάρτηση με την ιδιαιτερότητα των κοινωνικών πρακτικών στο είδος του λόγου που παράγεται.
- Να εκφράζονται κριτικά ως προς την καταλληλότητα ενός κειμένου σε σχέση με την κατάσταση της επικοινωνίας.
- Να εξηγήσουν πώς και γιατί αξιοποιείται η γλωσσική ποικιλότητα στον διαφημιστικό λόγο.
- Να εντοπίσουν κοινωνικές συνδηλώσεις σε ένα κείμενο, και ειδικότερα σε ένα διαφημιστικό μήνυμα.
- Να αναγνωρίσουν ότι η γλώσσα δεν μεταφέρει απλώς ένα μήνυμα, αλλά εγγράφονται σε αυτό οπτικές του κόσμου.
- Να αξιοποιήσουν τις γνώσεις για τη γλώσσα προκειμένου να «ξεκλειδώσουν» τα νοήματα, αλλά και τις παραπάνω οπτικές.
- Να κατανοήσουν ότι τα νέα μέσα επικοινωνίας (τηλεόραση, Νέες Τεχνολογίες) αποτελούν εγγενές στοιχείο της σύγχρονης κοινωνικής πραγματικότητας, στο πλαίσιο των οποίων πρέπει να κατανοούνται οι κειμενικές πρακτικές που αναπτύσσονται σε αυτά.
- Να παράξουν τόσο προφορικό λόγο σε επίπεδο ομάδας και ολομέλειας, όσο και γραπτό λόγο ενταγμένο σε επικοινωνιακό πλαίσιο.
- Να ασκηθούν στη συνεργατική μάθηση και το σχέδιο έρευνας. Να αναπτύξουν ομαδικό πνεύμα και διάθεση αλληλοϋποστήριξης.
- Να καλλιεργήσουν δεξιότητες στη χρήση των ΤΠΕ, και ειδικότερα του επεξεργαστή κειμένου για τη σύνταξη του κειμένου. Ευρύτερα να κατανοήσουν ότι οι ΤΠΕ προσφέρουν ποικίλες δυνατότητες για να αποκτήσουν αντίστοιχες δεξιότητες για την παραγωγή λόγου, τόσο με ατομικές όσο και με συνεργατικές δραστηριότητες (Σολομωνίδου, 2006).

Για την υλοποίηση του συγκεκριμένου σεναρίου διδασκαλίας αξιοποιούνται ενδεικτικά τα εξής: Φυλλομετρητής, ιστολόγιο (blog) ή συνεργατικό ιστολόγιο wiki, Windows Media Player, Επεξεργαστής Κειμένου, Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, Διαδραστικός πίνακας. Το σενάριο λαμβάνει χώρα στο Εργαστήριο Πληροφορικής απαιτώντας περίπου 8 διδακτικές ώρες.

3. Ανάπτυξη σεναρίου διδασκαλίας

Το συγκεκριμένο σενάριο διδασκαλίας υλοποιείται σε δύο φάσεις.

3.1 Πρώτη Φάση (1+2 ώρες)

Κατά την πρώτη φάση στο πλαίσιο ασύγχρονης τηλεκπαίδευσης αξιοποιείται το ιστολόγιο του καθηγητή ή ένα συνεργατικό ιστολόγιο wiki που έχει δημιουργηθεί για τις ανάγκες του μαθήματος στο οποίο έχουν αναρτηθεί:

- μία παρουσίαση (Power Point) με εικόνες από κατά καιρούς διαφημιστικές καμπάνιες (βλ. και <http://www.slideshare.net/akis71/h-benetton>),
- ένα κοινό φύλλο εργασίας για όλους τους μαθητές (βλ. Παράρτημα 5.1) με συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο πάνω σε ένα διαφημιστικό βίντεο (<http://www.youtube.com/watch?v=K1YMcH3f3ss&w=560&h=315>)

Οι μαθητές καλούνται:

1. να σχολιάσουν διαδικτυακά το περιεχόμενο των εικόνων που περιλαμβάνονται στην παρουσίαση ανταλλάσσοντας μεταξύ τους απόψεις,
2. να προετοιμάσουν το ανηρτημένο κοινό φύλλο εργασίας χρησιμοποιώντας τον επεξεργαστή κειμένου,
3. να το αποστείλουν με e-mail στον καθηγητή τους.

Έτσι, τους δίνεται η ευκαιρία να εξοικειωθούν με τη διαδικασία και να παράξουν τόσο υβριδικό λόγο σχολιάζοντας στο ιστολόγιο αποφεύγοντας τη χρήση των greeklish, αλλά και γραπτό λόγο σε ηλεκτρονική μορφή όπου υπάρχει η δυνατότητα διαρκών βελτιώσεων και επανεξετάσεων, γεγονός που λειτουργεί απελευθερωτικά για τους μαθητές. Κατά μέσο όρο η δραστηριότητα αυτή απαιτεί 50-60 λεπτά εργασίας κατ' οίκον.

Στη συνέχεια, στο Εργαστήριο Πληροφορικής (2 διδακτικές ώρες) γίνεται επεξεργασία ενδεικτικών φύλλων εργασίας κατά τρόπο συνεργατικό (ένα για κάθε ομάδα τριών μαθητών). Ο χωρισμός των ομάδων θα ήταν καλό να γίνει λαμβάνοντας υπόψη όχι μόνο τις γνωστικές δυνατότητές τους στο μάθημα της Γλώσσας, αλλά και τις δεξιότητές τους στους υπολογιστές. Πριν ξεκινήσει η επεξεργασία των φύλλων εργασίας: α) στο πλαίσιο του καθοδηγητικού και συμβουλευτικού ρόλου του διδάσκοντα δίνονται από μέρους του οι απαραίτητες διευκρινίσεις στους μαθητές ώστε να κατανοήσουν τους στόχους της διδασκαλίας με τη χρήση των Τ.Π.Ε., β) συνδιαμορφώνεται το «συμβόλαιο» τάξης, δηλαδή οι κανόνες συνεργασίας, ο ρόλος των μελών της κάθε ομάδας, ενώ τονίζεται και η ιδιαίτερη σημασία της συμμετοχής τους σε αυτή τη διδακτική προσέγγιση με παράλληλα κίνητρα όπως η δημόσια ανάρτηση των εργασιών στον ιστότοπο του μαθήματος.

Ακολούθως, ελέγχονται οι εργασίες των μαθητών με ενεργοποιημένη την «Παρακολούθηση αλλαγών» στον Επεξεργαστή Κειμένου κατά τρόπο συνεργατικό προκειμένου να επισημανθούν τα θετικά και αρνητικά σημεία τους. Γίνονται διορθώσεις και σχολιασμός των φύλλων εργασίας μέσα σε συνθήκες ανάδρασης, καθώς στη φάση αυτή η σκέψη κάθε μαθητή ανατροφοδοτεί τη σκέψη των υπολοίπων μαθητών της ομάδας. Κατόπιν, σε επίπεδο ολομέλειας γίνεται συζήτηση επί των προκειμένων διορθώσεων και ανατροφοδότηση αξιοποιώντας τις δυνατότητες που προσφέρει ο Διαδραστικός Πίνακας. Βέβαια, για να υπάρξουν τέτοιες διαδικασίες από κοινού επεξεργασίας κειμένων, πρέπει να υπάρχει το κατάλληλο κλίμα στη σχολική αίθουσα, ώστε ο μαθητής να μη νιώθει ως απειλή την προβολή του κειμένου του, αλλά ως πρόκληση για συζήτηση. Από την άλλη είναι προφανές ότι μία τέτοιου είδους διδακτική διαδικασία είναι περισσότερο απαιτητική, καθώς απαιτεί από τον δάσκαλο να προσεγγίσει την ύλη που έχει να διδάξει περισσότερο δημιουργικά και κάθετα και λιγότερο διεκπεραιωτικά – γραμμικά. Τέλος, τα διορθωμένα φύλλα εργασίας αναρτώνται στον ιστότοπο ή στο συνεργατικό ιστολόγιο του μαθήματος για ενδεχόμενη κατ' οίκον μελέτη.

3.2 Δεύτερη Φάση: 4 διδακτικές ώρες

Αρχικά, οι μαθητές σε ομάδες και πάλι των τριών καλούνται να συμπληρώσουν σε ένα πρώτο διδακτικό δίωρο ανάλογα φύλλα εργασίας σχολιάζοντας και αναλύοντας τηλεοπτικά διαφημιστικά μηνύματα (βλ. <https://sites.google.com/site/akisambelas/alykeiou/senario-didaskalias-me-chrese-t-p-e> προτεινόμενα διαφημιστικά μηνύματα). Ο καθηγητής εκ των προτέρων έχει τοποθετήσει στην Επιφάνεια Εργασίας των Η/Υ των μαθητών έναν φάκελο με τον τίτλο «Φύλλα Εργασίας Ομάδων» που περιλαμβάνει σε μορφή doc τα φύλλα εργασίας με τις δραστηριότητες που θα υλοποιήσουν οι ομάδες. Τα φύλλα εργασίας είναι τόσα όσα και οι ομάδες που θα σχηματιστούν ανάλογα με τη δύναμη του τμήματος με παρόμοιες αλλά και διαφοροποιημένες ασκήσεις (κλειστού και ανοιχτού τύπου) ώστε να λειτουργήσουν οι ομάδες συμπληρωματικά. Τα διαφημιστικά σποτ είναι ενσωματωμένα στα φύλλα εργασίας με τη μορφή υπερσυνδέσεων για εξοικονόμηση διδακτικού χρόνου. Κατά τη διάρκεια της επεξεργασίας των φύλλων εργασίας από τους μαθητές ο ρόλος του διδάσκοντα είναι αποκλειστικά συμβουλευτικός, καθοδηγώντας τους μαθητές, υποβάλλοντας τα κατάλληλα ερωτήματα, χωρίς να προσφέρει έτοιμες λύσεις, αλλά δίνοντας τον κύριο ρόλο στους μαθητές, προκειμένου αυτοί να εντοπίζουν μόνοι τους τις δυσκολίες και διαφορές, και τελικά να βρίσκουν τις λύσεις.

Κατόπιν, σε ένα δεύτερο διδακτικό δίωρο (ή και τρίωρο) οι μαθητές αφού συγκροτήσουν νέες με διαφορετική σύνθεση ομάδες των τριών επιχειρούν διορθώσεις, αλλαγές, βελτιώσεις στα κείμενα των συμμαθητών τους αυτενεργώντας και αξιοποιώντας την «Παρακολούθηση αλλαγών» που προσφέρει ο Επεξεργαστής Κειμένου. Στη συνέχεια, στο πλαίσιο της ολομέλειας του τμήματος αξιοποιώντας εκ

νέου τον Διαδραστικό Πίνακα πραγματοποιείται η ανατροφοδότηση και ο σχολιασμός όλων των φύλλων εργασίας προκειμένου το σύνολο των μαθητών να αναπτύξει τις ίδιες ή παρόμοιες γνωστικές και μεταγνωστικές δεξιότητες. Ενδεχομένως, θα μπορούσε να οργανωθεί και μία παρουσίαση των τελικών διαπιστώσεων σε συγκεκριμένου τύπου λογισμικό (Πρόγραμμα Παρουσιάσεων). Τέλος, τα διορθωμένα φύλλα εργασίας αναρτώνται στον ιστότοπο του μαθήματος για μελλοντική αξιοποίηση από συναδέλφους και μαθητές.

4. Αξιολόγηση του σεναρίου διδασκαλίας - Παρατηρήσεις

Γίνεται αντιληπτό ότι το συγκεκριμένο σενάριο διδασκαλίας που βασίζεται στη φθίνουσα καθοδήγηση από μέρος του καθηγητή, είναι διαφοροποιημένο από την παραδοσιακή δασκαλοκεντρική διδασκαλία με όφελος προφανές και πολλαπλό για τα παιδιά καθώς:

- επιτυγχάνονται τόσο ο κλασικός (γλωσσικός) γραμματισμός, όσο και ο νέος γραμματισμός, αλλά και ο κριτικός γραμματισμός
- δίνονται περισσότερα κίνητρα για την ενεργοποίηση της συμμετοχής όλων των μαθητών στο πλαίσιο των ομάδων
- ενισχύεται περισσότερο το κλίμα αναγνώρισης, αποδοχής, επικοινωνίας μεταξύ των μαθητών
- αξιοποιούνται καλύτερα προηγούμενες γνώσεις και εμπειρίες των μαθητών (το σενάριο έχει και ανακεφαλαιωτικό χαρακτήρα)
- διαμορφώνεται ένα σαφώς πιο ελκυστικό περιβάλλον μάθησης (Υπολογιστής, Πολυμέσα, Διαδίκτυο, Επεξεργαστής Κειμένου) το οποίο συνδέεται άμεσα και με το περιβάλλον ζωής (δημοφιλείς και οικείες διαφημίσεις)
- συμμετέχουν πλέον οι ίδιοι οι μαθητές στη διαχείριση της μάθησής τους και στην αξιολόγησή τους.
- ο εκπαιδευτικός διαθέτει στην ομάδα περισσότερο χρόνο απ' ό,τι θα διέθετε στον κάθε μαθητή προς όφελος τελικά των αδύναμων μαθητών (Σολομωνίδου, 2006).

Από την άλλη, βέβαια, η εφαρμογή μίας τέτοιας διδακτικής πρότασης σημαίνει ότι ο εκπαιδευτικός είναι προετοιμασμένος για «θόρυβο» εκ μέρους των μαθητών, αφού είναι αυτονόητο ότι άνθρωποι που συνεργάζονται «θορυβούν». Επιπλέον, ο περισσότερος διδακτικός χρόνος που απαιτεί η παραγωγή συνεχούς γραπτού λόγου ή σημειώσεων στον Επεξεργαστή Κειμένου δεν συνιστά απώλεια χρόνου, όπως εκ πρώτης όψεως φαίνεται, αλλά χρόνο συστηματικότερης άσκησης στον λόγο.

Συνοψίζοντας, πρόκειται για μία εμπλουτισμένη/διαφοροποιημένη διδασκαλία, εφόσον βασίζεται σε πρόσθετο διδακτικό υλικό της έμπνευσης του εκπαιδευτικού, ο οποίος λειτουργεί στη λογική του εκπαιδευτικού σεναρίου ως «δάσκαλος

δημιουργός». Η εκπαιδευτική μέθοδος-τεχνική που επιλέχθηκε, συνδυάζει την ερμηνευτική μέθοδο μέσω ερωτήσεων και απαντήσεων, τη διδασκαλία μέσα από πολυτροπικά κείμενα, καθώς και τη χρήση των πολυμέσων και των ΤΠΕ, αξιοποιώντας σε συμπληρωματική σχέση μορφές ασύγχρονης τηλεκπαίδευσης και σύγχρονης εκπαίδευσης στο πλαίσιο της ομαδικής-συνεργατικής διδασκαλίας. Τέλος, η σύνθεση του σεναρίου βασίστηκε στις αρχές του Μείζονος Προγράμματος Επιμόρφωσης και του προγράμματος επιμόρφωσης για την Πιστοποίηση Β΄ στις Νέες Τεχνολογίες.

5. Παράρτημα

5.1 Κοινό Φύλλο Εργασίας (Α΄ φάση διδασκαλίας)

Αφού δείτε προσεκτικά το διαφημιστικό σποτ, συμπληρώστε το παρακάτω φύλλο εργασίας.

1. Ποιο είναι το βασικό μήνυμα της συγκεκριμένης διαφήμισης; Πώς συνδέεται το «σενάριο» της διαφήμισης με το διαφημιζόμενο προϊόν;
2. Με ποιους από τους παρακάτω τρόπους αναπτύσσεται το μήνυμα της συγκεκριμένης διαφήμισης; Επιλέξτε στον πίνακα που ακολουθεί (σημειώνοντας ✓) έναν ή περισσότερους στην περίπτωση που εσείς κρίνετε αναγκαίο κάτι τέτοιο.

	χωρίς πρόλογο και εξηγήσεις		χιούμορ
	αφήγηση μιας ιστορίας		λογοπαίγνια
	μονόλογος		υπερβολή
	διάλογος		επιχειρήματα
	επεξήγηση της εικόνας/του σποτ		λογοπαίγνια

3. Ποια κοινωνικά στερεότυπα διαφαίνονται στη συγκεκριμένη διαφήμιση; Η απάντησή σας να έχει τη μορφή παραγράφου περίπου 80 λέξεων.
4. Να αναδιηγηθείτε με δικά σας λόγια την «ιστορία» που παρουσιάζεται στο διαφημιστικό σποτ σε μία παράγραφο περίπου 80 λέξεων.
5. Πώς αξιολογείτε τη συγκεκριμένη διαφήμιση λαμβάνοντας υπόψη τις ακόλουθες παραμέτρους:
  - ελκύει την προσοχή του δέκτη;
  - προκαλεί το ενδιαφέρον του;
  - δημιουργεί την επιθυμία να το αγοράσει;
 Η απάντησή σας να έχει τη μορφή σύντομης παραγράφου 50 λέξεων.

5.2 Φύλλα Εργασίας (Β΄ φάση διδασκαλίας)

1ο Φύλλο Εργασίας

Κάντε κλικ στην ακόλουθη ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.youtube.com/watch?v=poNWA8FwzfU>

Δραστηριότητα 1η

Διαφήμιση είναι η δημιουργία πρωτότυπου μηνύματος, το οποίο αναφέρεται σε κάποιο υλικό ή πνευματικό παράγωγο/προϊόν, και η προβολή του (μηνύματος) με τελικό σκοπό την παρακίνηση του αποδέκτη να «αγοράσει» το διαφημιζόμενο προϊόν. Σύμφωνα με τον παραπάνω ορισμό, η διαφήμιση συνιστά μία πράξη επικοινωνίας. Να προσδιορίσετε τα βασικά στοιχεία αυτής της επικοινωνίας με αφορμή το συγκεκριμένο διαφημιστικό σποτ:

- ποιος είναι ο πομπός:
- ποιος είναι ο δέκτης:
- ποιο είναι το μήνυμα:
- ποιο είναι το επικοινωνιακό μέσο:
- ποιος είναι ο επικοινωνιακός κώδικας:

Δραστηριότητα 2^η

Με ποιους από τους παρακάτω τρόπους αναπτύσσεται το μήνυμα της συγκεκριμένης διαφήμισης; Επιλέξτε στον πίνακα που ακολουθεί (σημειώνοντας ✓) έναν ή περισσότερους στην περίπτωση που εσείς κρίνετε αναγκαίο κάτι τέτοιο.

με πρόλογο/εξηγήσεις		λογοπαίγνια
χωρίς πρόλογο/εξηγήσεις		μεταφορές
αφήγηση μίας ιστορίας		παρομοιώσεις
μονόλογος		εξεζητημένες λέξεις
διάλογος		χιούμορ
μήνυμα που επεξηγεί		έκπληξη
μήνυμα με επιχειρήματα		υπερβολή

Δραστηριότητα 3^η

Είναι προφανές ότι στο διαφημιστικό αυτό σποτ αξιοποιείται η μεταφορική χρήση του λόγου. Να εντοπίσετε 4 τέτοιες περιπτώσεις και να τις καταγράψετε.

1.
2.
3.

Ποια είναι η μεταφορική σημασία αυτών των εκφράσεων που επιλέξατε και ποια είναι η κυριολεκτική τους;

Μεταφορική	Κυριολεκτική
1.	
2.	
3.	

Με τη βοήθεια του ηλεκτρονικού λεξικού http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/index.html

αναζητείστε εάν συμπεριλαμβάνεται αυτή η μεταφορική σημασία στο σχετικό λήμμα. Αν ναι, να το επιβεβαιώσετε γράφοντας το αντίστοιχο παράδειγμα από το λήμμα του λεξικού. Αν όχι να το συμπληρώσετε α) εξηγώντας αυτή την μεταφορική σημασία με δικά σας λόγια β) γράφοντας το σχετικό παράδειγμα από τη διαφήμιση.

Δραστηριότητα 4^η

Με ποια επιχειρήματα ο «πρόεδρος» της ομάδας επιδιώκει να πείσει τον προπονητή» για τον συγκεκριμένο ποδοσφαιριστή; Υποθέστε λοιπόν ότι είστε ο πρόεδρος της ομάδας και θέλετε εγγράφως με μία επιστολή να ενημερώσετε τον προπονητή σας. Γράψτε μία παράγραφο (περίπου 80 λέξεων) με τη μορφή της αιτιολόγησης στην οποία αξιοποιείτε τα παραπάνω επιχειρήματα.

2ο Φύλλο Εργασίας

Κάντε κλικ στην ακόλουθη ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.youtube.com/watch?v=fG8TC5pCNqA>

Δραστηριότητα 1^η

Η διαφημιστική πειθώ συχνά χρησιμοποιεί διάφορες τεχνικές για να πετύχει τον στόχο της. Επιλέξτε στον πίνακα που ακολουθεί (σημειώνοντας ✓) μία ή περισσότερες στην περίπτωση που εσείς κρίνετε αναγκαίο κάτι τέτοιο.

αναλυτική περιγραφή του προϊόντος / των ιδιοτήτων του προϊόντος		επίκληση στη λογική (επιχειρήματα υπέρ του προϊόντος)
επίκληση στην αυθεντία (σε έναν ειδικό, σε έναν επιστήμονα, σε ένα δημοφιλές πρόσωπο)		λανθάνοντα αξιολογικό χαρακτηρισμό που λειτουργεί δεσμευτικά για τον δέκτη
επίκληση στο συναίσθημα (φόβο, ενοχή, ευθύνη, ευχαρίστηση κλπ)		Κάποια άλλη τεχνική. Αν ναι σημειώστε την .....

Δραστηριότητα 2^η

Τι έχετε να παρατηρήσετε σχετικά με τη γλώσσα, όπως παρουσιάζεται στο δεύτερο μέρος του διαφημιστικού σποτ (μετά τον διάλογο των ηρώων); Πιο συγκεκριμένα τι έχετε να παρατηρήσετε για το λεξιλόγιο, τα μέρη του λόγου και τους γραμματικούς τύπους [ρηματικό χρόνο, πρόσωπο, αριθμό, έγκλιση], τη σύνταξη, τον ρυθμό και την ηχητική της φράσης;

Δραστηριότητα 3^η

Είναι προφανές ότι στο διαφημιστικό αυτό σποτ «αξιοποιείται» το ιστορικό γεγονός της Ελληνικής Επανάστασης. α) Με ποιους εκφραστικούς τρόπους ο πομπός προσπαθεί να φέρει τον δέκτη πιο κοντά στο κλίμα της Επανάστασης; Να

παρουσιάσετε συγκεκριμένα παραδείγματα. β) Ποιες λέξεις που ακούγονται στη διαφήμιση αντλούν την καταγωγή τους από άλλες γλώσσες και είναι πιο κοντά στο κλίμα της Επανάστασης; Να αξιοποιήσετε http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/index.html το ηλεκτρονικό λεξικό.

α) .....
β).....

Δραστηριότητα 4^η

Αξιολογήστε τη συγκεκριμένη διαφήμιση (σε μία παράγραφο περίπου 80 λέξεων) λαμβάνοντας υπόψη τις ακόλουθες προδιαγραφές:

- ελκύει την προσοχή του δέκτη;
- προκαλεί το ενδιαφέρον του;
- δημιουργεί την επιθυμία να «αγοράσει» το συγκεκριμένο προϊόν;
- κατατοπίζει τον υποψήφιο «αγοραστή»;

Να τεκμηριώσετε την παραπάνω άποψη (σε μία παράγραφο περίπου 80 λέξεων) αξιοποιώντας και τις τρεις διαφημίσεις.

5.3 Προτεινόμενες δραστηριότητες ανοιχτού τύπου (στο πλαίσιο της 4^{ης} δραστηριότητας)

- Κάντε κλικ στην ακόλουθη ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.youtube.com/watch?v=1xnMUr2Oy9M>. Αν δίπλα στην «ανθρωπομηχανή» καθόταν ένας άνθρωπος πώς θα διατύπωνε την αντίθετη άποψη από αυτήν που προβάλλει η διαφήμιση (ξεκινώντας με τον αντίθετο τρόπο και καταλήγοντας στο αντίθετο συμπέρασμα);
- Κάντε κλικ στις ακόλουθες ηλεκτρονικές διευθύνσεις: <http://www.youtube.com/watch?v=VQZLHC-FXaw>, <http://www.youtube.com/watch?v=z9QNIUP4HI>, http://www.youtube.com/watch?v=lozvE4cE_HI.

Μάθατε ότι σε μία γλωσσική κοινότητα διαφορετικές ομάδες ομιλητών χρησιμοποιούν διαφορετικές γλωσσικές ποικιλίες/διαλέκτους που τα κοινά τους χαρακτηριστικά τους τις διακρίνουν από άλλες ποικιλίες και διαλέκτους της ίδιας γλώσσας. Να τεκμηριώσετε την παραπάνω άποψη (σε μία παράγραφο περίπου 80 λέξεων) αξιοποιώντας και τις τρεις διαφημίσεις.

- Κάντε κλικ στην ακόλουθη ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.youtube.com/watch?v=GUBpfCHhwbw>. Αναζητείστε στο διαφημιστικό σποτ όλα εκείνα τα στοιχεία που αναδεικνύουν αντιλήψεις, αξίες, πρότυπα και στερεότυπα της σύγχρονης παγκοσμιοποιημένης κοινωνίας. Με βάση αυτό το υλικό να συντάξετε ένα κείμενο επικριτικό για

τη συγκεκριμένη διαφήμιση περίπου 100 λέξεων το οποίο θα προοριζόταν να δημοσιευτεί σε στήλη τηλεκριτικής σε μία εφημερίδα.

Αναφορές

Δημητρακοπούλου, Α. (2002). Διαστάσεις διδακτικής διαχείρισης των εκπαιδευτικών εφαρμογών των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας: Προς μια ολοκληρωμένη αξιοποίησή τους στην εκπαίδευση. *Νοητικά Εργαλεία και Πληροφοριακά Μέσα. Παιδαγωγική Αξιοποίηση της Σύγχρονης Τεχνολογίας για τη Μετεξέλιξη της Εκπαιδευτικής Πρακτικής*, επιμ. Χρ. Κυνηγός & Ε. Δημαράκη, 57-81. Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτης.

Σολομωνίδου, Χ. (2006). *Νέες Τάσεις στην Εκπαιδευτική Τεχνολογία. Επικοδομητισμός και σύγχρονα περιβάλλοντα μάθησης*. Αθήνα: Εκδόσεις Μεταίχμιο.

Χαραλαμπόπουλος, Α. & Χατζησαββίδης Σ. (1997). *Η διδασκαλία της λειτουργικής χρήσης της γλώσσας: θεωρία και πρακτική εφαρμογή*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Κώδικας

Abstract

The following teaching proposal aims at the creative incorporation of ICT in teaching Modern Greek so as to give the students the opportunity, through cooperative approaches and with the assistance of open educational software, to intervene, modify, exchange ideas and create. It concerns a teaching scenario with a summing up function within the framework of the new curriculum for the 1st grade of Senior High School, which makes use of the advertisement genre so that students can understand and apply material taught in previous modules regarding the social and geographical linguistic varieties, the justification, the declarative and suggestive speech functions. The implementation of the specific teaching proposal requires about 8 teaching hours.

Key words: 1st grade of Senior High School, Modern Greek Language, ICT in Education, lesson scenario, advertisement